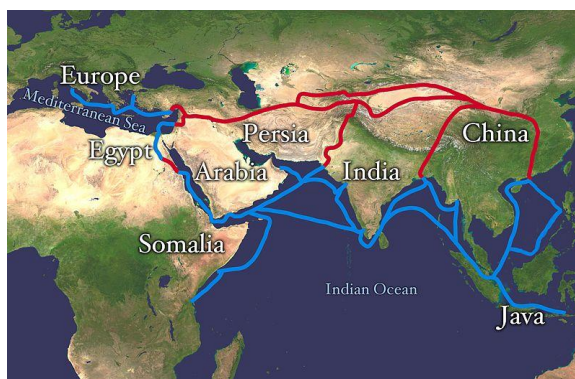

Almanac de Interlingua

Numero 60 – Januario 2015

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le Route del Seta contemporanee

Un serie de camminos terrestre permitteva le contacto commercial e cultural inter Est e West in le Antiquitate, jocante un rolo significative in le developpamento del grande civilisationes eurasiatic. Con plus que 6400 kilometros, illos esseva percurse per mercatores, peregrinos, monachos, soldados, nomades e habitantes urban desde China e India usque al Mar Mediterraneo, conducente non solo mercantias ma anque technologies, philosophias e maladies. Un del negocios le plus lucrative in iste periodo esseva le exportation del seta producte in China durante le dynastia Han (de 206 a.C. a 220 d.C.).

Le plus longe ligamine ferroviari del mundo ha complete su viage inaugural de Yiwu a Madrid, post cruciar territorios in China, Kazakhstan, Russia, Belarus, Polonia, Germania, Francia e finalmente Espania, attingente le terminal de merces Abroñigal, ubi lo attendeva le burgomaestra de Madrid e le ministra espaniol de obras public.

Supernominate le “Route del Seta del 21° centennio” per le governor del provincia chinese Zhejiang, le nove ferrovia percurre 13.050 kilometros e es dunque plus longe que le Transsibirian o le Expresso del Oriente. In su prime viage, le traino transportava 1400 tonnas de joculos, papirerias e altere items offerte pro le ultime Natal. In su retorno, illo va cargate con vino, gambon e oleo de olivas que se vendera pro le Anno Nove chinese, in februario.

In Yiwu functiona le plus grande mercato in grosso pro parve mercantias del mundo, con 4 kilometros quadrate de extension, ubi travalia diarimente decenas de milles de commerciantes. China es le principal partenari commercial de Espania excepte le Union Europee e tamben su tertie fonte de productos importate, post Germania e Francia. Le medietate de iste importationes espaniol es telephonos mobile e vestimentos. Iste nove linea ferree insere ambe pais in un route que ja connectava le citate industrial Chongqing con le german Duisburg e tamben Beijing con Hamburg.

Un avantage del transporte ferroviari es su velocitate: le traino prendeva tres septimanas pro compler un jornada que, per mar, prenderea usque sex septimanas.

Ancora, illo es plus munde: produce 44 tonnas de CO₂ contra 144 tonnas per un nave. Un complication es que le cargamento debe transferer se tres vices durante le viagem perque le rails ha standards incompatible. Plus, le locomotiva debe esser reimplaciate a cata 800 kilometros. Le servicio es operate per le companias InterRail Services e DB Schenker Rail, incluse le branca espaniol de DB, Tranfesa.

Rescripte a partir del notitia *The Silk Railway: freight train from China pulls up in Madrid*, per Stephen Burgen, publicate le 10 decembre 2014 in le jornal britannic *The Guardian*.

Rege a distantia

Céphas Bansah governa a distantia circa 200 mille personas in le region Volta (dicte Togoland per le colonisatores german e britannic), al frontiera de Ghana con Togo.

Céphas Bansah ha 66 annos e vive in Ludwigshafen, citate proxime a Frankfurt, in Germania. Durante le die, ille es proprietario de un officina mechanic. Post le horario laboral, ille deveni le leader de un populo del districto Gbi, al est de Ghana.

Con auxilio de utensiles como e-posta e Skype plus un throno situate in su camera de visitas, Su Majestate intermedia relationes inter le ancestres e le viventes de su populo e adjuta a solver disputas tribal. Le problema con esser un rege, ma viver como un citatano commun, es que Bansah deveniva un scopo facile pro fures: ante poco su casa in Germania esseva invase e on robava coronas e joielles que pertineva a su avos.

Malgrado le facilitate de communication proviste per le moderne technologies, Bansah visita su terra varie vices durante le anno a fin de mitter se in contacto directe con le defias quotidian confrontate per su vassallos. Ille prendeva le decision de regnar desde lontan justo post que ille assumeva le corona, al initio del annos 1990. Ille credeva tunc que, de Europa, ille poterea esser plus utile. Ultra videoconferentias, le rege developpa projectos infrastructural e cerca supporto del governmento german e del communitate academic pro exequer los in Ghana.

Bansah abordava in Germania in le annos 1970 como studiante. La ille cognosceva su sposa e decideva establir se. Con le morte de su granpatre in 1987, ille deveniva herede del regno – su patre e su fratre major esseva disqualificate perque illes es sinistromanos, un characteristic negative secundo le cultura local.

Le ethnia ewe habita Ghana, Benin e Togo. Secundo Bansah, le structura de iste populo es basate sur le auxilio mutual inter su membros. Ressources como terra e aqua es sub gestion collective. Le familias es numerose e habita in casas constructe in argilla

e ligno. Tote Le conviventes es responsabile per le sustentation del familia. Le polygamia es commun e, per illo, le feminas es incentivate a travaliar e non depender de lor maritos.

Basate in le notitia *Conheça o rei africano que reina da Alemanha via Skype*, publicate le 5 decembre 2014 per le revista biseptimanal brasilian *Exame*.

Le lingua anglese pertine al non-nativos

Le theorias sur le inseniamento del anglese ha progresse rapidamente in le duo ultime decennios, in accordo con le cambiante population de studiantes. Linguistas e inseniantes considera plus e plus que le communication es le scopo ultime del instruction, plus tosto que le correction grammatical inflexible e le pronounciation equal a lo de un nativo. In un mundo ubi tres quartos del parlantes es non-native, iste lingua clarmente ja non es proprietate de su centros historic in le Regno Unite e le Statos Unite.

Le communication in anglese se face hodie surtoto inter parlantes non-native, qui accepta grammatica e pronounciation non-standard desde que le communication remane clar. Anecdotas reporta que multes prefere conversar con non-nativos, perque le nativos es minus tolerante con errores e con pronounciationes differente.

Studios suggere que le inseniamento debe adequar se al strategies communicative e que le performance del studiantes debe mensurar se secundo iste mesme lineas. Ben que il prendera annos usque iste cambio se effectiva in classes e centros de test per le mundo, le corporationes ja valorisa plus le profesionales con habilitate communicative que celles capace de memorisar regulas grammatical. In ambientes multiligue, mesmo le nativos perfectiona lor proprie capacitate de audir con precision e reelaborar phrases a fin de syntonisar le communication con le non-nativos.

Ben que infantes comencia a apprender anglese plus e plus tosto, il existe nulle proba scientific sur un periodo ideal pro iniciar le apprentissage de un secunde lingua. Il ha nulle momento precise a partir de quando apprender un lingua deveni impossibile. Le habilitate de apprehension declina lente e continuemente post un culmine al fin del infantia, ma multe adultos remane studiantes extremamente efficace. Le avantage de comenciar tosto es solmente que on se expone al nove lingua per plus annos. Totevia, studios demonstra que infantes plus vetere, inter 8 e 12 annos, in general apprende anglese plus rapido e conserva lor avantage post multe annos de apprentissage. Infantes plus juvene profita melior le acquisition phonologic e le habilitate metalinguistic.

Independentemente del etate initial, le consenso academic es que infantes besonia inter quatro e septe annos de immersion pro devenir tanto competente como un infante native, e inter tres e cinque annos pro acquirer fluentia oral equivalente a lo de un infante native. Recognoscer que le plen proficientia in un lingua estranier es un scopo a longe termino auxilia le studiantes a establir un plano realistic, in accordo con lor programma de studios.

Adaptate de *English Study*, texto utilisate in un concurso de admission pro inseniantes de anglese in scholas public del stato São Paulo, in Brasil, al fin de 2013. Le texto original proveni del sito www.ef.se.

Lanceate le quarte satellite sinobrasilian

Al sinistra, signo del accordo que permitteva lancear al spatio le satellite CBERS-4, que va surveillar le territorio amazonic a fin de combatter le deforestation. Al dextra, un portion deforestate del Amazonia.

Un satellite producte per China e Brasil a fin de monitorar le deforestation in Amazonia esseva lanceate con successo le 7 decembre 2014 a partir del base chinese Taiyuan, in le provincia Sanxi. Cata pais contribueva con cinquanta per cento del fabrication e del costo del lanceamento, estimate in 30 milliones de dollars.

Le satellite de duo tonnas es le quarte projectate conjunctemente per Brasil e China, resultante de un accordo signate in 1988. Illo va al spatio un anno post que su antecessor non attingeva le orbita planate in ration de un defecto con le rochetta, e permittera que Brasil verifica le expansion de citates e areas agricultural sur le territorio protecte del Foreste Amazonic, ultra auxiliar con studios sur le bassinos hydrographic de celle region.

Le Amazonia coperi partialmente novem pais, sur un area total de 5,5 milliones de kilometros quadrate, il es dicer 30 per cento del territorio sudamerican. Le foreste ha essite destructe per motivation surtoto economic: illo offere ligno, minerales e terras agricultural.

Duo ex-presidentes reconducte al posto

In duo pais sudamerican ubi le reelection non es permisse, ex-presidentes reassumeva lor position in 2014, post un mandato de interregno.

In martio, Michelle Bachelet succedeva al centrodextrista Sebastián Piñera in le presidentia de Chile. Le pacto politic Concertación, a que pertine Bachelet, reuni partitos de centro e sinistra e governava Chile inter 1990-2010. In 2013, le alliantia incorporava plus partitos de orientation simile, passava a denominar se Nueva Mayoría e vinceva le election presidential.

Le 30 novembre, Tabaré Vázquez vinceva le secunde ronda in Uruguay e va succeder José Mujica, de su mesme partito Frente Amplio, a partir del veniente mense martio. Mujica deveniva un idolo popular in tote Sudamerica per su attitudes anticonsumista – ille habita un casa simple, conduce un ancian Volkswagen e dona 90% de su proprie salario de presidente –, per reducer le povressa e le disoccupation e per regulamentar derectos civil como le maritage gay, le aborto e le consumo de marijuana.

Un blog brasilian in Interlingua

Le interlinguista brasilian Luiz Valério nos offere un blog con “novas brasilian, international e del cosmo”. On lege in *Brasil Curiose* (<http://brasil-curiose.blogspot.com.br>) articulos como iste que le Almanac reproduce:

Denatran presenta le nove plattas de automobiles del Mercosud

 Saturday, December 6, 2014 | Posted by Luiz Valério

Le Departamento National de Transito (*Denatran*) presentava le nove modello de plattas de automobiles iste jovedi (4), illo essera usate in le pais del Mercato Commun del Sud (*Mercosud*), i.e., Brasil, Argentina, Uruguay, Paraguay e Venezuela.

In Brasil, le nove plattas essera obligatori pro le vehiculos nove ab 2016. Pro le automobiles que actualmente ja ha plattas, le cambiamento essera optional.

Le nove plattas habera un barra blau con le bandiera de Mercosud a sinistre, le nomine del pais in le centro e le bandiera del pais a dextre. Le nomine del stato e del citate essera a dextre del platta, con lor respective bandieras. Le mesura essera le mesme del plattas brasilian actual (40 cm x 13 cm), e il habera anque filigranas/marcas de aqua con le nomine del pais e del Mercosud in diagonal per le platta, complicante le falsification.

Orthographia in Interlingua III

Le orthographias espaniol e portugese es predominantemente phonetic, ma respecta tamben alcun traditiones etymologic e accresce certe regulas endogene. Le resultado es proxime al orthographia collateral de Interlingua. Un question de dubita pro parlantes del duo linguas iberic es le uso del **h** etymologic. In portugese, illo supervive in initio de parola, ma non in altere positiones: *adherer*, *prohiber* e *dishoneste* se scribe sin **h**. In espaniol, illo se usa tanto in iste situationes como tamben ante diphthongos in initio de syllaba: *orphano* e *ovo* se scribe *huérfano* e *huevo*. Ultra, multe litteras **h** espaniol representa un ancian **f** que perdeva su sono original: *hierro* (ferro), *hijo* (filio). Le difficultate del hispanophono essera distinguer iste casos al momento de trovar le version in Interlingua de parolas que ille ha in su proprie idioma.

On debe preoccupar se tamben con parolas misgraphate in le orthographias official. Per exemplo *humero*, *humide* e *herba* es graphate sin **h** in le portugese brasilian, como tamben *hola*, *hallucination* e *halleluja* in tote le dominios del lusophonia. In espaniol, *harmonia* e *harpa* perdeva lor **h** initial.

Le confusion inter **c** e **s**, ambes sonante /s/ in le majoritate del dialectos, tamben origina alcun parolas misgraphate que le interlinguista debe studiar con attention extra: *parsimonia*, *sentinella*, *serratura*, *consilio*, *Singapura*.

Finalmente, parolas estranier es sovente adaptate, lo que origina graphias non-etymologic: *xampu* o *champú* per shampoo, *futebol* o *fútbol* per football.